

College van burgemeester en wethouders**GOEDGEKEURD**

Vergadering van 27 juni 2023

Bedrijfsvoering - Organisatieadvies

**14 2023_B&W_00497 Informatienota - Meicirculaire 2023 gemeentefonds en
Buigbudget 2023 - informeren**

Samenstelling:

Aanwezig:

de heer J.H. Bats, Burgemeester en voorzitter; de heer M. Smit, Wethouder; mevrouw T. Jongman, Wethouder; de heer B. Harmsma, Wethouder; de heer M. Scheringa, Wethouder; mevrouw H. de Jong, Plaatsvervangend gemeentesecretaris

Afwezig:

de heer M.W. de Graaf, Gemeentesecretaris

Samenvatting

De gemeente is voor haar inkomsten voor een groot gedeelte afhankelijk van de rijksoverheid. Het rijk laat jaarlijks een aantal keren weten hoeveel geld de gemeente aan Algemene uitkering (A.U.) uit het gemeentefonds kan verwachten. In het jaar 2023 ontvangen wij op basis van de meicirculaire 2023 € 97 miljoen via de A.U. uit het gemeentefonds, op een begrotingstotaal van circa € 145 miljoen. Dit bedrag loopt op tot € 104,3 miljoen in het jaar 2025. Vanaf het jaar 2026 daalt dit tot € 95,1 miljoen en in 2027 tot € 93,8 miljoen.

De meicirculaire 2023 geeft als uitkomst voor Steenwijkerland een hoger budget ten opzichte van de decembercirculaire 2022. Hoeveel dat is kunt u aflezen in onderstaande twee tabellen.

Buigbudget

Het nader voorlopige Buigbudget (voor het betalen van bijstandsuitkeringen) voor het jaar 2023 is onlangs vastgesteld door het ministerie van SZW op een bedrag van € 13.341.000. Het voorlopige budget was vastgesteld op € 13.390.000. Dit levert een nadeel op van € 49.000. In oktober van dit jaar volgt dan de definitieve vaststelling van het Buigbudget 2023. Dit kan nog afwijken van het nader voorlopige budget.

*Tabel 1 Effect van de A.U. en het Buigbudget op het meerjarig saldo van de begroting
(bedragen x € 1.000)*

	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>	<u>2026</u>	<u>2027</u>
Mutatie A.U. mei 2023	+ 1.404	+ 6.301	+ 6.348	+ 3.551	+ 6.066
Al opgenomen extra A.U.	-	- 3.482	- 3.408	- 3.410	- 3.389

in de PPN 2023 - 2027					
Taakmutaties	- 510	- 136	- 673	- 84	- 107
Nadeel Buigbudget	- 49	- 49	- 49	- 49	- 49
<i>Effect A.U. en Buigbudget op het saldo van de begroting</i>	+ 845	+ 2.634	+ 2.218	+ 8	+ 2.521

Tabel 2 *Ontwikkeling saldo van de begroting (bedragen x € 1.000)*

	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>	<u>2026</u>	<u>2027</u>
Saldo begroting PPN 2023 - 2027 (blz. 55)	- 546	+ 1.658	+ 1.943	- 5.171	- 8.872
<i>Effect A.U. en Buigbudget op het saldo van de begroting</i>	+ 845	+ 2.634	+ 2.218	+ 8	+ 2.521
Nieuw saldo	+ 299	+ 4.292	+ 4.161	- 5.163	- 6.351

+ = voordeel

De financiële gevolgen van de meicirculaire 2023 en het Buigbudget worden verwerkt in de Najaarsnota 2023 en in de Programmabegroting 2024 - 2027.

Informatienota

Inleiding

Het rijk informeert de gemeenten o.a. in de meicirculaire over de gemeentefondsuitkeringen. De uitkomst van de meicirculaire is voor onze gemeente gunstig, waardoor het financieel perspectief de komende jaren verbetert. Het nadelige saldo van de begroting vanaf het jaar 2026 is echter nog steeds niet opgelost.

Het nader voorlopige Buigbudget voor het jaar 2023 is onlangs vastgesteld door het ministerie van SZW op een bedrag van € 13.341.000. Het voorlopige budget was vastgesteld op € 13.390.000. Dit levert een structureel nadeel op van € 49.000. In oktober van dit jaar volgt dan de definitieve vaststelling van het Buigbudget 2023. Dit kan nog afwijken van het nader voorlopige budget.

Kernboodschap

In onderstaande tabel kunt u zien met welk bedrag de A.U. toeneemt. Door de toename van de A.U. wordt ook het saldo van de begroting positief beïnvloed, zoals te zien valt in tabel 1 en 2.

Tabel 3 *Toename Algemene uitkering (bedragen x € 1.000)*

	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>	<u>2026</u>	<u>2027</u>
Toename A.U.	+ 1.404	+ 6.301	+ 6.348	+ 3.551	+ 6.066

Financieringssystematiek

Bij de Miljoenennota 2022 heeft het kabinet al aanvullend eenmalig € 1 miljard beschikbaar gesteld voor 2026, vooruitlopend op de nieuwe financieringssystematiek. Dit bedrag (€ 2,3 miljoen voor Steenwijkerland) komt vanaf 2027 structureel beschikbaar.

In de Voorjaarsnota 2023 van het rijk is besloten dat het gemeentefonds vanaf 2027 geïndexeerd wordt op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Uitgangspunt is dat het

gemeentefonds meerjarig de ontwikkeling van het bbp volgt. De volumeontwikkeling van het fonds wordt dan gebaseerd op een historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp, waardoor de bedragen in het gemeentefonds minder gaan schommelen. De nieuwe financieringssysteem is overigens nog onderwerp van discussie tussen het rijk en de VNG.

Nu is de financiering van het gemeentefonds nog grotendeels afhankelijk van de uitgaven van het rijk (samen de trap op en samen de trap af).

Kanttekeningen:

Voor het extra budget dat wij ontvangen moet ook een aantal (nieuwe) taken worden verricht. Hoewel het geld uit de A.U. vrij te besteden is, kiezen wij er voor om dit budget ook voor deze taken in te zetten, dan wel te reserveren via een stelpost. Dit betekent dat de totale toename van de A.U. niet volledig kan worden ingezet voor (verbetering van) het begrotingssaldo.

Hieronder kunt u lezen om welke bedragen en taken het gaat. Ook kunt u zien of een bedrag wordt toegevoegd (+ of -) aan een bestaand budget of dat het bedrag op een stelpost wordt gezet. Hierbij hanteren wij de regel dat wanneer het een nieuwe taak betreft, het desbetreffende budget op een stelpost wordt gezet. Indien het te ontvangen bedrag betrekking heeft op een reeds bestaande taak dan wordt dit bedrag toegevoegd aan het begrotingsbudget.

Als het bedrag op een stelpost is gezet kan dit budget alleen worden uitgegeven na goedkeuring van een bestedingsplan door ons college.

Tabel 4 Taakmutaties (bedragen x € 1.000)

Nummer	Doel	Naar	2023	2024	2025	2026	2027
1	Wsw	budget	+ 346	+ 335	+ 355	+ 333	+ 354
2	Procedure verkiezingsuitslag	budget	+ 8	+ 9	+ 9	+ 8	+ 8
3	Wet goed verhuurderschap	stelpost	- 8	- 22	- 23	- 21	- 21
4	Energiearmoede	budget	+ 112	-	-	-	-
5	Armoede en schulden	budget	+ 90	-	-	-	-
6	Herinvoering eigen bijdrage Wmo	budget	-	-	+ 245	- 308	- 298
7	Integraal Zorgakkoord	budget	-	-	+ 273	+ 258	+ 250
8	Werkdrukverlaging jeugdbescherming	budget	- 28	-	-	-	-
9	Combinatie functies	budget	- 190	- 190	- 190	- 190	- 190
10	Armoede kinderen	budget	-	+ 4	+ 4	+ 4	+ 4
11	Leerlingenvervoer Oekraïne	budget	+ 86	-	-	-	-
12	Taal voor ontheemden Oekraïne	budget	+ 49	-	-	-	-
13	Inburgering	budget	+ 45	-	-	-	-

		Totaal	+ 510	+ 136	+ 673	+ 84	+ 107
--	--	---------------	--------------	--------------	--------------	-------------	--------------

Toelichting taken:

1. Participatie (Wsw)

De omvang van de uitkering Participatie wijzigt door de actualisatie van de verdeling van de Wsw-middelen. Deze is gebaseerd op de gerealiseerde omvang van de sociale werkplaatspopulatie, zoals we die kennen uit het voorgaande jaar en een inschatting van de blijfkansen binnen de sociale werkplaats.

2. Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslag

Op 1 januari 2023 is de Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslagen in werking getreden. Vanaf dit uitkeringsjaar is er structureel extra budget beschikbaar voor de financiële gevolgen die de uitvoering van deze wet met zich meebrengt.

3. Wet goed verhuurderschap

In het coalitieakkoord van het kabinet is afgesproken dat gemeenten meer mogelijkheden krijgen om malafide verhuurderschap en discriminatie op de huurmarkt gericht aan te pakken. Deze afspraken worden uitgevoerd in de vorm van de wet 'Goed Verhuurderschap'. De wet treedt dit jaar in werking en introduceert een landelijke basisnorm voor goed verhuurderschap, in de vorm van algemene regels, waaraan verhuurders en verhuurbemiddelaars zich dienen te houden. Het rijk stelt middelen ter beschikking om gemeenten financieel te ondersteunen bij de implementatie en uitvoering van de wet.

In de decembercirculaire 2022 heeft ook al een verdeling plaatsgevonden van de toegekende middelen. Voor onze gemeente betekende dit een structureel bedrag van € 48.000. Het landelijk budget is door het ministerie echter niet op de juiste wijze verdeeld. In de meicirculaire is dit gecorrigeerd.

4. Flankerend beleid energiearmoede

Het kabinet stelt in totaal incidenteel € 200 miljoen voor de jaren 2022 tot en met 2024 beschikbaar om een stapeling van sociale en maatschappelijke problemen als gevolg van de hoge inflatie te voorkomen. Van dit bedrag wordt in 2023 in totaal € 50 miljoen via het gemeentefonds beschikbaar gesteld voor de verwachte extra inzet die nodig is op het gebied van vroegsignalering en om gemeenten tegemoet te komen in het verwachte extra beroep op bijzondere bijstand. Voor ons betekent dit een bedrag ter hoogte van € 112.000. In een latere circulaire worden wij geïnformeerd over de middelen voor het jaar 2024 en de verdeling daarvan.

5. Aanpak armoede en schulden

Voor de Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden, die in juli 2022 aan de Tweede Kamer is gepresenteerd, heeft het kabinet in 2023 in totaal € 118 miljoen beschikbaar gesteld. Van deze middelen wordt € 40 miljoen via het gemeentefonds aan gemeenten beschikbaar gesteld als investering in betere dienstverlening door gemeenten op het gebied van armoede en schulden. Gemeenten kunnen het budget gebruiken om aan de slag te gaan met de prioriteiten van de Aanpak geldzorgen, armoede en schulden. De gemeente Steenwijkerland ontvangt een bedrag van € 90.000.

6. Herinvoering eigen bijdrage Wmo

Het abonnementstarief in de Wmo 2015 (inwoners met een Wmo-voorziening betalen een eigen bijdrage van maximaal € 19 per maand, ongeacht het inkomen, vermogen en de hoeveelheid hulp en/of ondersteuning) wordt afgeschaft met ingang van het jaar 2026. In plaats daarvan wordt de inkomensafhankelijke eigen bijdrage heringevoerd. Door de herinvoering van de eigen bijdrage Wmo worden wij gekort op de Algemene uitkering. Daar staan hogere inkomsten tegenover, omdat de te ontvangen eigen bijdragen omhoog gaan.

Het huidige wetsvoorstel voor invoering van de passende eigen bijdrage huishoudelijke hulp (waarvan de inwerkingtreding per 2025 werd voorzien) wordt ingetrokken.

Per saldo schatten wij vooralsnog in dat de herinvoering van de eigen bijdrage Wmo budgettair neutraal verloopt in de begroting van onze gemeente. Hiervoor moeten door uw raad in een later stadium nog wel keuzes worden gemaakt.

7. Integraal Zorgakkoord

Het kabinet stelt structureel extra middelen beschikbaar aan gemeenten samenhangend met het Integraal Zorgakkoord ter compensatie van gemeenten voor de gestegen kosten als gevolg van de invoering van het abonnementstarief Wmo.

8. Werkdrukverlaging jeugdbescherming

Gezien de acute situatie - met de hoge werkdruk en wachtlijsten - in de jeugdbescherming is er in overleg met de VNG besloten om voor het jaar 2023 € 10 miljoen aan het gemeentefonds te onttrekken ten behoeve van de daling van de werkdruk. De middelen worden overgeheveld naar de begroting van het ministerie van Justitie en Veiligheid en daar toegevoegd aan het budget voor de subsidieregeling verlagen werkdruk gecertificeerde instellingen voor jeugdbescherming en jeugdreclassering. Hierdoor worden wij gekort voor een bedrag van € 28.000.

9. Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches

Op 8 februari 2023 is de Regeling specifieke uitkering voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en sociale basis 2023-2026 gepubliceerd. Voor de bestaande Brede Regeling Combinatiefuncties betekent dit een wijziging van het type uitkering, van de Algemene uitkering naar een specifieke uitkering. Vanwege deze wijziging is met ingang van het jaar 2023 het budget vervallen. De inkomensoverdracht vindt tenslotte niet meer plaats via het gemeentefonds, maar via een specifieke uitkering.

10. Armoedebestrijding kinderen

In de decembercirculaire 2016 zijn gemeenten geïnformeerd over de budgetten die vanaf 2017 structureel beschikbaar zijn gesteld voor de bestrijding van de gevolgen van armoede onder kinderen. Jaarlijks vindt in de meicirculaire actualisatie plaats van de verdeling voor het jaar t+1 en verder. De middelen worden verdeeld op basis van CBS-gegevens over kinderen met een kans op armoede.

11. Leerlingenvervoer Oekraïne

Eind januari 2023 zijn er meer dan 88.000 vluchtelingen uit Oekraïne naar Nederland gekomen en ingeschreven in de basisregistratie personen, onder wie circa 18.000 kinderen en jongeren. Scholen en gemeenten spannen zich in om deze leerlingen onderwijs te bieden. Hier hoort in sommige gevallen ook het vervoer naar de school bij. Gemeenten hebben de regie en verantwoordelijkheid voor het leerlingenvervoer aan leerlingen uit Oekraïne.

12. Taal voor ontheemden Oekraïne

Ontheemden uit Oekraïne hebben nu beperkte mogelijkheden om de Nederlandse taal op vrijwillige basis te leren. Om een hogere arbeidsparticipatie te stimuleren, het mogelijk te maken voor Oekraïners om werk te doen dat past bij hun vaardigheden en opleiding en om deel te kunnen nemen aan de Nederlandse maatschappij, is het leren van de Nederlandse taal essentieel. Het budget heeft tot doel het gemeentelijke aanbod van taalonderwijs aan volwassen ontheemden uit Oekraïne te stimuleren. Dit kunnen mensen zijn die daar behoefte aan hebben, die dat nodig hebben om werk te vinden of die werk willen vinden dat beter past bij hun vaardigheden, werkervaring en onderwijsachtergrond.

13. Inburgering

Conform artikel 18 van de Wet inburgering 2013 voorziet de gemeente in de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden. Steenwijkerland ontvangt hiervoor in het jaar 2023 € 45.000.

Jeugdzorg

Gemeenten en rijk hebben een principeakkoord bereikt over het financiële kader voor de Hervormingsagenda Jeugd. De beschikbaarstelling van extra middelen en de verdeling daarvan is onder voorbehoud van de omzetting van het principeakkoord in een definitief akkoord op het geheel van de Hervormingsagenda. In totaal wordt € 1,4 miljard in 2024 en € 859 miljoen in 2025 aan de Algemene uitkering toegevoegd voor jeugdzorg. Voor de gemeente Steenwijkerland betekent dit een extra bijdrage van € 3,6 miljoen in 2024 en een bedrag van € 2,2 in 2025. In onze begroting hebben we rekening gehouden met een extra bijdrage (stelpost) ter hoogte van € 2,5 miljoen in 2024 en € 1,2 miljoen in 2025. In tabel 1 zijn genoemde bedragen al met elkaar verrekend.

Ook staan middelen in het gemeentefonds gereserveerd voor het jaar 2026 en verder. De beschikbaarstelling van deze middelen vindt plaats na het advies van de deskundigencommissie en de besluitvorming daarover. In onze begroting hebben we rekening gehouden met een extra bijdrage van het rijk vanwege genoemde Hervormingsagenda ter hoogte van € 213.000.

Bij de Perspectiefnota 2022 - 2026 is overigens al besloten om onze hogere uitgaven jeugdzorg structureel bij te ramen in de begroting. Wel kan het zo zijn dat er in de toekomst door het college nog een financiële claim wordt ingediend om eventuele bezuinigingen voortvloeiend uit de Hervormingsagenda te kunnen realiseren.

Energietoeslag

Door het kabinet is besloten om via gemeenten, net als in 2022, in 2023 nogmaals een bedrag van € 1.300 aan mensen met een laag inkomen uit te keren om hen te ondersteunen bij het voldoen van de energierekening. Om huishoudens in 2022 nog beter te ondersteunen, heeft het kabinet gemeenten de mogelijkheid gegeven om alvast een gedeelte van het bedrag in 2022 uit te keren. Via de Algemene uitkering (decembercircular 2022) is hiervoor een bedrag ontvangen van € 1,1 miljoen. Het college heeft op 6 december j.l. besloten de ontvangen aanvullende energietoeslag niet in 2022 uit te keren, maar beschikbaar te stellen in 2023 aan huishoudens met een laag inkomen. Het ontvangen bedrag van € 1,1 miljoen wordt bij de jaarrekening 2022 overgeheveld naar het jaar 2023.

De resterende € 875 miljoen in het gemeentefonds voor het jaar 2023 en de verdeling daarvan onder gemeenten wordt bekend gemaakt in de a.s. septembercircular.

Consequenties voor de gemeente

De meicircular 2023 geeft als uitkomst voor Steenwijkerland een hoger budget ten opzichte van de decembercircular 2022. Dit heeft gevolgen voor het saldo van onze begroting. Hoeveel dat is kunt u zien in tabel 1 en 2, zoals weergegeven onder het kopje samenvatting aan het begin van deze nota. Ook is hierin het nadeel ter hoogte van € 49.000 van het Buigbudget structureel verwerkt.

De financiële gevolgen van de meicircular 2023 en het Buigbudget worden verwerkt in de Najaarsnota 2023 en in de Programmabegroting 2024 - 2027.

Communicatie

Niet van toepassing.

Vervolg

Niet van toepassing.

Besluit

In te stemmen met de informatienota meicircular 2023 gemeentefonds en Buigbudget 2023.